STENOGRAFIA
DUPLOYÉ

Adaptată limbeĭ Romîne

DE

HENRI STAHL

Introducere

Stenografia Duployé și-a atins scopul de a scrie atît de repede cît și vorbirea prin următoarele mijloace:

1) A înlocuit împătritul și complicatul alfabet latin: A a. A a. printr'un alfabet unic compus din cele mai simple elemente ale desemnului: linia dreaptă linia curbă în diferite pozițiuni.

2) Are un semn special pentru fie-care sunet al limbei, este deci o scriere riguros fonetică, căci scrie fie-care sunet totdeauna în acelaș fel.

Alfabetul Stenografic

Consonante

p b t d f v ch gh l r h

m n s z ș ț j ce(i) ge(i)

Vocale

a î â o u e ăŭ i

Nazale

în in un on en an

Observând marea analogie ce există între sunete, alfabetul stenografic Duployé se va învăța de ori-cine într'un timp foarte scurt.

Alfabetul Stenografic alt-fel așezat.

Vocale	Consonante	Mnemotehnie
o a ȯ î ọ ă	p b	piciorul lui P
O o ⊙ u ◐ u	t d	bara lui T
	f v	primul picior al lui V
◡ e ◠ eŭ (i	ch gh	liniuța lui K
Nazale	l r	începutul lui l
în in	m	în C latin
un on	n	un nouă 9
en an	ce	forma cercului
	s	semnul scurtării

Consonantele sînt fixe și se scriŭ în pozițiunea din alfabet. — Singur l și r se scriŭ de jos în sus.

Vocalele și nazalele sînt mobile, deci se pot scrie în ori și ce pozițiune. Vom profita de această regulă pentru a nu forma în scriere unghiuri cari știm că întîrzie scrierea.

Explicarea alfabetului

Sunetul a se însemnează în stenografia Duployé ast-fel o adică un cerc mic

Sunetele î și ă se însemnează tot printr'un cerc mic însă punctat, la î sus ȯ iar la ă

jos ọ .[1] Sunetul o este un cerc de dimensiune mai mare ◯ . U este un ◯ punctat ⊙ Când însă sunetul u va fi la începutul sau la sfirșitul unui cuvint, atunci el se va însemna astfel ʘ, adică un cerc buclat. Aceasta o facem spre a nu perde timp ridicînd mâna spre a puncta cercul.

P și B

Sunetul scurt și aspru p se însamnă cu o linie verticală mică ı iar b care are mare analogie cu p dar care se pronunță mai lin [Germanii chiar pun în loc de bun] se va însemna printr'o verticală mai mare |

Cunoscînd vocalele ○ ȯ ọ ◯ ⊙ și consoanele ı | putem scrie deja câte-va cuvinte; ex: pap; papă. popă. pupă. apa. ba babă; buba. boabă: În acest ultim cuvint avem diftongul oa la pronunțarea căruia auzim sunetele o și a reunite; deci vom scrie aceste sunete tot reunite în stenografie.

Fie acum de scris cuvîntul boa. Aci auzind deosebit sunetul o și deosebit a scriem separat

1. Punktele se pot omite fără a face prin aceasta citirea mai anevoioasă cunoscînd regula de la pagina 12.

și în stenografie [stenographic sign] băt. De asemenea vom scrie [stenographic sign] bou, dar [stenographic sign] băiat.

T și D

Sunetul scurt *t* se însamnă prin orică linie orizontală —; *d* va fi deci o orizontală mai mare ——; ex: [stenographic sign] ta; [stenographic sign] tată; [stenographic sign] atît; [stenographic sign] tot; [stenographic sign] dud; [stenographic sign] tu. [N'am scris *tu* așa: [stenographic sign] fiind-că *u* este aici la sfîrșitul unui cuvînt. Vezi pagina 3.] [stenographic sign] du; [stenographic sign] ud; [stenographic sign] pod; [stenographic sign] dop. [stenographic sign] bat; [stenographic sign] toba; [stenographic sign] bîtă; [stenographic sign] ui [stenographic sign] Buda; [stenographic sign] daŭ; [stenographic sign] aud; [stenographic sign] tăŭ; [stenographic sign] băut.

Confuziune între diftongul *aŭ* și *oa* nu poate fi căci la *aŭ* sunetul *a* se aude și se va scrie deci întîiŭ [stenographic sign]; la *oa* din potrivă *o* se aude întîiŭ și se va scrie întîiŭ, așa că vom avea 2 desemnuri distincte [stenographic sign] dăŭ; [stenographic sign] toate. În mijlocul unui cuvînt *aŭ* se desface în *a+u*; ex: *daŭ* însă *dauna* [stenographic sign]

F și V

Sunetul *f* se însamnă printr'o mică oblică înclinată de la stînga spre dreapta \ ; iar *v* printr'o oblică înclinată tot de la stînga spre dreapta însă mai lungă \ ; ex: [stenographic sign] fa; [stenographic sign] fată; [stenographic sign] tuf; [stenographic sign] poftă; [stenographic sign] fapt; [stenographic sign] va; [stenographic sign] văd; [stenographic sign] vataf;

vot; vodă; văduvă

Ch și Gh

Sunetul ch [c înainte de a, o, u] se însemnează printr'o oblică mică dusă de la dreapta spre stânga /, iar gh [g înainte de a, o, u] va fi o oblică mai mare / ex: că; cu; coc; cuc; tabac; cap; capăt; copac; păcat; fac; fag; potcap; Gogu; gata; fuga; adaug; Babadag

L și R

Sunetele l și r se scriu întocmai ca ch și gh cu deosebire că l și r se duc de jos în sus / pe când ch și gh de sus în jos /.

Confuziune între aceste semne nu poate fi, căci:

1° în cazul când scriem cu cerneală liniile trase de sus în jos / vor fi mai groase de cât cele trase de jos în sus /

2° pozițiunea vocalelor ce urmează după consonantele între care ar putea fi confuziune, ne arată pe dată dacă avem a face cu l și r sau cu ch și gh; ex: ladă [vocala care leagă pe l cu consonanta următoare se află sus]

C

cadă; [vocala care leagă pe c cu vocala următoare se află jos] radă; lopata; bar; l'ar; lua; l'aŭ; lac; cal; porc; ogor; gard; balaur; glugă; roaba; bărbat.

Se întâmplă rare ori ca sunetele l și r ce se scriŭ amîndouă de jos în sus să se găsească consecutiv în acelaș cuvînt, ex: urlă, gârlă. Vom deosebi aceste 2 semne, saŭ dîndu-le o inclinațiune diferită, saŭ deosebindu-le printr'o secantă ex:

H

Sunetul h foarte rar întrebuințat în limbă, în stenografie saŭ se omite, saŭ când omiterea lui ar da loc la confuzie se însamnă prin ; ex: horă și oră ; har; ar; etc.

Observare.

Este bine ca elevul la început să exagereze proporțiile ce există între litere; să dea oblicelor o inclinațiune puternică înclinînd mai mult pe l și r. Aceasta spre a nu confunda literile între dînsele când s'ar scrie ce-va mai repede.

Am întrebuințat până acum linia dreaptă în toate direcțiunile: verticală, orizontală și oblică.

Pentru scrierea celor l'alte sunete vom întrebuința linia curbă.

M și N

Semicercul în formă literii C din alfabetul latin ne dă sunetul m (Inversul lui, e n), ex: am; kam; om, mac; hamal; matcă; mamă; v'am; morga. murmur, na; Ana; nap; nod; nord; nămol; Numa; nărav; n'am; nălucă; nouă; luna, nuc; nalbă.

J Ce Ge.

Semicercul având forma unui curcubeu figurează sunetul j ex: jur; joc.

Un j stenografic cu punct la mijloc este sunetul ce (c înainte de e, i) ex. căci; laci.

Sunetul ge (g înainte de e, i) sună ca și dj d + j. In stenografie unde nu scriem de cât sunetele ar trebui să scriem ... sau mai scurt scriem (un ce stenografic mai lung) ex: fragi; joc; jurat; Bujor; loji; jug

jurnal: tuciŭ: duci: nuci papuci cruci; m'apuci; gutunŭ ciorap, rogi; glugi; drugi: fugi; geam.

Aci este locul să adăugăm că sunetul i care în vorbirea repede nu se pronunţă, nu se scrie nici odată în stenografie. Am putea însă să'l repre-zintăm punînd un punct imediat după semnul care precede acest sunet. ex: laci, fragi.

S. Z. Ș. Ț.

Inversul lui represintă sunetul s ex. sat Un punctat la mijloc este z ex. zor. La ș punctul este dedesubt ex. ușa.

Sunetul ț compus din t + s adică ts îl vom scrie în stenografie sau mai simplu adică un lungit, ex toţi

sec, s'au; soba; sus. gros. saŭ; Sanul; soarilŭ 1 clasă stradă, surd; scurt sug. zorŭ; cazi zuci. zăpadă. cazarmă, Cazaci. auzi. ziŭ lauzi; Ruși; dușŭ cușcarul cușcă, ușor; mușama; coșar. țară țap: bărbați poți; toți; lăudați; soldați. hoți.

Cînd scriem mai repede nu putem totdauna păstra proporțiile între ◠ ⁀ și ◡ ‿ și omitem adesea ori punctele. Sensul frazei ne va arăta însă pe dată cu ce sunet avem a face.

X.

Acest sunet fiind compus cînd din c + s ca în axă, vax [acsă, vacs] cînd din g + z ca în examen exact [egzamen, egzact] n'are în stenografie un semn special și se scrie ⊂ sau ⊂. după cum se aude ex: ⊂ axă ⊂ lucs. ⊂ examen ⊂ exact ⊂ vax.

E. Eŭ. I.

O jumătate de cerc mic ⊂ în ori și ce poziți-une ne dă semnul acestor 3 sunete e, eŭ, i care se vor deosebi în modul următor:

i va fi punctat sus	⊂ ⊃ ◡ ◠
eŭ va fi punctat jos	⊂ ⊃ ◡ ◠
e nu va fi de loc puntat	⊂ ⊃ ◡ ◠

Vocalele fiind mobile vom căuta să unim pe e, eŭ, i cu cele-l'alte-semne stenografice astfel în cît să ne ferim de a forma unghiuri, cari ar întîrzia scrierea repede. Vom scrie deci: \ vii, leŭ,

Pilos; bi pucĭ, iclele: sete var nu
etc. cari ar fi mai anevoe de scris
și ar cere mai mult timp.
ses; nene; vine vere! leul;
merii: lemne; lesne; smeură;
Cicerone; zer; smeŭ; ateŭ
Persia; pref cercel; Orfeŭ
cuget; girafă; iaurt; aude
aiurea; oae. luĭ, ploae, iel

Scrierea semnelor silabelor.

în. on. in. un.
an. en.

Jumătatea luĭ adică un sfert de cerc mic
în orĭ și ce pozițiune este in, on insăun.
Confuziune nu poate fi, căci în are un accent acut sus în
pin. cînt, rînd, vînt fin;
înnec; înger; dind; luînd;
cîmp [pentru], tîmplar; bîntue.
mîngîiere; sînge; întreg; sîn
La on accentul acut este jos: on
ton; Ion; condeiu; contract

ploconr gudron; sondă; gondolă; compas; fond; compus (pentru)

La in se pune un accent grav sus:

pin, plin; închin; ghindă; cin, timp (pentru) grindă; limbă, grindină; tindă; minte prin.

La un accentul grav se pune jos:

bun, prun; lun; morun, luncă, tutun; fund; munca, împun (pentru) alun munte; unt, crunt.

Un sfert de cerc mare în orişi ce poziţiune este an saŭ en. Acesta din urmă se deosibeşte de an prin acea că e punctat.

an en

Dan, ban; curcan, ţigan; an; Olanda; gologan gloanţe; pantof; divan, Oltean; han. Centaur; atent; faliment; client; oameni; galbeni; zeu; pepeni; Elen; empiric; Englez

Observare Numai cand n formează cu vocala ce-l precede o silaba, numai atunci se va însemna cu

Ex.: [shorthand signs]

În acest al 2ᵉᵃ rînd n ne mai formînd cu vocala, care îl precede o silabă scriem cum auzim: pî-nă; co-nul etc. Ar fi greşit dacă am scrie [shorthand signs] care s'ar citi pîn-ă, con-ul, vin-ul etc.

Omiterea punctelor şi accentelor.

Punctele şi accentele se pot omite de 98 ori la sută fără a face prin aceasta citirea mai anevoioasă dacă vom observa următoarea regulă:

Semnele ce represintă sunetele a, u, i, in, in şi an se scriu de jos în sus sau de la stânga spre dreapta; iar semnele sunetelor ă, î, o, e, on, un şi en se scriu sau de sus în jos sau de la dreapta spre stînga.

Cînd aplicarea acestei reguli ar împedica scrierea repede nu vom ţine seamă de dînsa.

a u i în un an ↗ sus.

ă î o e on un en ↙ jos

[shorthand] tată; [shorthand] atît, [shorthand] dud; [shorthand] tot [shorthand]

Didina; dete; dînd; din; cordon; Dan; alent; mită; medalie; ni; ne.

spre stânga		spre dreapta
î ă	a	
o	u	
e	i	
on	în	
un	in	
en	an	

papă; păpă; popă; pupă; pe; pipa, pompă; pin; ban, pepeni; coc; că; cuc; ca; câmp; con; vii; tare; vin; zvon; mere; mirii; serile, sire.

Exercitiu de citire

Iarna

V. Alexandri

Dacă elevul ar fi în îndoială pentru modul de unire al consunantelor cu vocale, al vocalelor cu consunante, saŭ scrierea vocalelor între consunante, n'are de cât să consulte alăturatele 3 tablouri[1] servindu-se de dînsele ca și de tabla lui Pitagora.

Paradigma unireĭ consunantelor cu vocale

	ă, î	a	e	i	o	u	în	ín	on	un	an	en
B												
D												
V												
G[h]												
R												
M												
N												
J												
S												

După regula de la pagina 12 ar fi trebuit să

1 Paradigme extrase din cursul profesat la Douai de Dl Emile Pouy avocat la curtea de apel din acest oraș după cursul D-luĭ Bonnin profesor la școala superioară de comerț din Bordeaux

scriem în mă, nă, mo, no, pe ă şi o în jos iar în sa, ja, su, ju pe a şi u la dreapta . Scriind ast-fel am contraria mişcarea liberă a minei şi în repezeală s'ar deforma monogramul.

Paradigma unirei vocalelor cu consunante.

	B	D	V	G	R	M	N	J	S
a. ă									
o									
u									
oa									
e									
i									
în									
in									
on									
un									
an									
en									

Din această paradigmă observăm că: vo-

cala cu care incepe un cuvint se scrie la interva-
lul consunantei de care depinde. ex:
iar nu

Paradigma unirei vocalelor intre consunante

	oan	oal	oar	un	ol	ar	en	il	inl	inl	onl	unl	anl	enl
P														
T														
F														
C (h)														
L														
M														
N														
J														
S														

Din această paradigmă observăm că cercu-
rile o O între 2 consunante, cari formează un
unghiŭ se scriŭ la esterior iar
nu

Scrierea vocalelor și nazalelor cînd sunt izolate.

Cînd o vocală saŭ o nazală este izolată, adică neprecedată și nici urmată de o consunantă se scrie totdeauna în poziţiunea din alfabet, însă fără și fără accent. Ast-fel sunetul e cînd este izolat se scrie totdeauna ; eŭ se scrie în modul următor, în ast-fel, un așa , și an ast-fel ex: = un an a trecut = eŭ îţi spun că e un om în han.

Cuvintele monosilabice pe, te, de, le, ne, se și ce se scriŭ așa: și

Cifrele stenografice.

Cifrele arabe 1897 o mie opt sute nouă zeci și șapte, p. 2 , 3 etc.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1897 , 1848 4240

25 89 502 666 99

6222

333 111

222

tatat: 1897 pysn, 666 mmm

totdeauna 15

642 222 804

3000 30000000 5000000000

Numele proprii de asemenea se vor sublinia.

Shakespeare Alexandru

Mijloc sigur de a învăța stenografia cîștigînd timp.

Pentru învățarea ori-cărei arte trebue adesea o muncă anevoioasă și lungă. Stenografia singură poate învăța fără osteneală numai fără pierdere de timp chear cîștigînd timp, și iată cum.

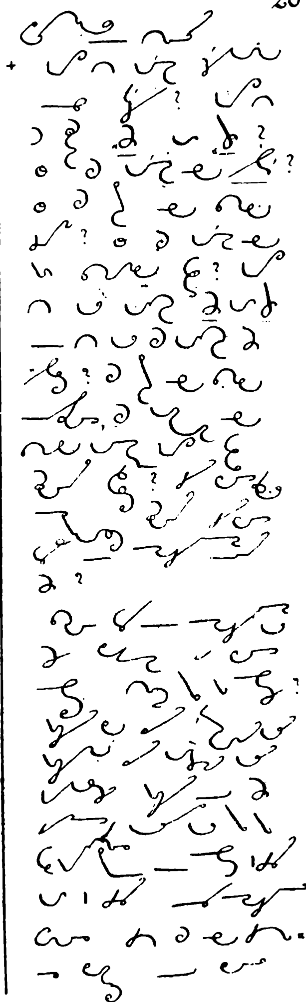
Fie care dintre cititorii acestor rînduri scrie fie zi seama lor două sau trei linii dacă și mai mult scrierea ordinară. Ei bine dacă loc — scrie scrierea ordinară toate aceste rînduri etc. ar imuta și ar introduce scrierea lor puțin cîte puțin cuvinte scrise stenografie începînd cu monosilabele mergînd astfel progresiv pînă cînd ar ajunge să scrie totul stenografie, este așa ar cîștiga chiar — începutul ce va timp? Căci cuvîntul pe se scrie pare-mi-se mai ușor așa de cît pe te este mai lung — scris decît – de decît —, în decît etc.

Nu pot recomanda deajuns acest mijloc cititorilor mei el este infailibil, urmîndu-l ei vor învăța această artă atît — folositoare ori-cui numai fără pierde timp dar din potrivă cum mai spus, cîștigînd timp

Exercițiu de citire

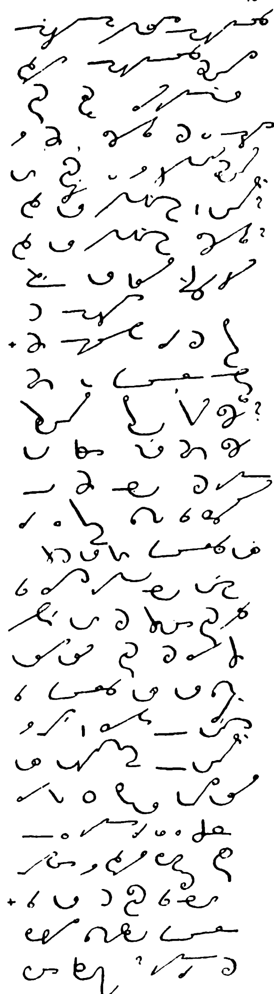
„Pentru ce sintem împărțiți în două cimpuri? Pentru ce ne numim *noi* și *voi*? Aŭ nu sintem toți Romîni? Aŭ nu avem toți aceiași patrie? Aŭ nu sintem toți fiiĭ aceleași mume? Pentru ce să zicem *noi* și *voi*? de ce să nu zicem *noi Romînii*? Nu avem toți aceiași dragoste, nu simțim toți acelaș sentiment pentru mama noastră comună? Care este cauza diviziunei noastre. Care este mărul de discordie între noi?

„Acest măr de discordie, să nu-l ascundem: el este Domnia. Cine va fi Domnul? Fie-care își are convicțiile sale, fie-care își are simpatiile sale personale; fie-care din noi crede că țara sa va fi mai fericită avînd de Domn pe cutare și pe cutare. Dar discordia există căci nu toți cugetă asemenea. Din astă

discordie, resultă discreditul camerei, discreditul nostru. Numeni numai are credinţă la noi; anarhia nu e departe şi inimicul e la porţile noastre. Cum să respingem anarhia? cum să respingem pe străini? Făcînd să piară punctul care ne desparte. „Noi declarăm că nu avem nici un candidat; Domnia-voastră aveţi ore-unul? Se poate însă nici unul din noi toţi, nu cred că a venit aci cu hotărîre a face să fie candidatul său cu ori-ce preţ. Toţi sîntem Romîni şi nu voeşte răul ţării sale; nimeni nu ar vroi ca candidatul său să ajungă la tron pe urme de singe său sprijinit de străini. Ar fi o ofensă pentru ţară de a crede că ea a putut trimete la cameră asemenea oameni.

„Ca să ne unim cu toţii asupra aceluiaşi candidat este posibil? Cred că nu;

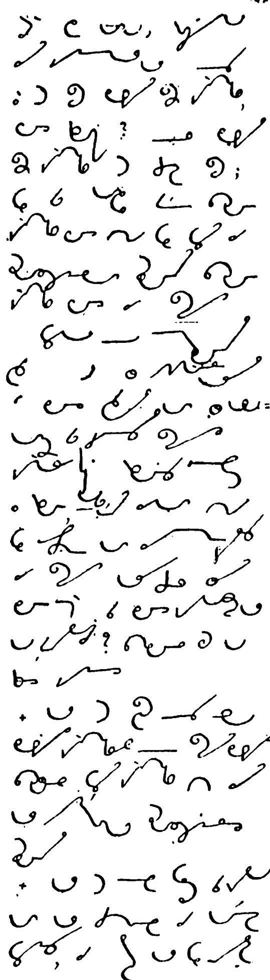
fiind-că, am zis, fie-care și are credința sa. Dar a ne uni asupra unui principiu, este posibil? Da. Asupra unui principiu ne putem uni; mai cu seamă cînd acest principiu este cel mai mare al naționalității noastre. Acest principiu este al Unirii

„Mulți din D-voastră, acum un an aŭ represintat țara in astă cameră și aŭ susținut cu căldură unirea.

Prințul Bibescu, fostul Domn, a fost, intre alții, cel mai elocuent și ardent apărător al unirii. S'ar putea oare ăst-timp ca aste persoane să se contrazică? Aceasta nu se poate crede

„Să ne unim dar toți asupra principiului de unire, asupra acestui mare principiu ce are să renvieze naționalitatea noastră.

„Să ne dăm mîna ca frații și să cugetăm că sîntem muritori, că avem să mai trăim

câți-va ani că copiii și strănepoții noștri au să moștenească un viitor glorios creat de noi.

«A ne uni asupra principiului unirii, este a ne uni și asupra persoanei ce represintă ăst principiu! Astă persoană este Alexandru Ion Cuza. Domnul Moldovei!

«Să ne unim ca frații asupra acestui nume și posteritatea ne va întinde mâinele și conștiința noastră va fi împăcată, că ne-am împlinit cu religiozitate o datorie sfântă.»

B. Boerescu

Punctuația
Câte-va sfaturi practice

totdeauna

150

adevărat

un stenograf

Henri Stahl.